

Fiatal zenetanárok koncertje

A szegedi Liszt Ferenc Zeneiskola nagytermében kedden este szépszámmal közönség gyűlt össze, hogy meghallgassa az intézet tanárainak hangversenyét. A szereplők a tantestület legfiatalabb korosztályát képviselték. Csizsár Klára elmélyült játékkal Kodály zongoráira írt Meditation-ját adta elő, majd Szél Pál Csajkovszkij Canzonettájával és Paganini virtuóz Etüdjével aratott sikert. Börcsök Istvánné bensőséges hangon szólaltatta meg Liszt Szerelmi álmok

című művét. Szél Pálné kultúrát, finom hangvétellel énekelte Marcello és Debussy egy-egy dalát. A hegedű és énekszámok zongorakíséretét Riesz Béláné és Aracsi Lászlóné igen muzikálisan látták el. A műsor befejező száma C. Franck nagyon igényes zongora-hegedű szonátája volt, amelyet dr. Erdei Péterné és Stanics Béla tolmácsoltak áradóan muzikáló kedvvel, mindvégig a mű arányainak és felépítésének megfelelő stílusos formáirézzel.

R. A.

A zeneoktatói munkaközösség növendékhangversenye

A zeneiskola dísztermében rendezte meg a Szegedi Zeneoktatói Munkaközösség idei II. növendékhangversenyét.

Igen életrevaló kezdeményezésként vendégszereplőket hívott a munkaközösség az egyik közeli társintézményből, a makói ének-zenei általános iskolából. A növendékcseré keretében fel lépő Harcsás Magda, Posztós Irén, Báló Viktória (hegedű), Szabó Erzsébet (zongora) tanulóját adták az iskolában folyó magas színvonalú zenei nevelő munkának.

A műsor kedves meglepetése volt a zeneóvodások hangulatos műsora, melyet Kádár Lászlóné vezetett, valamint a Kiss Mária által bemutatott előképzős mintafoglalkozás.

A nagyszámú hangszeres szólóist mind tudása legjavát adta és a technikai megoldás mellett muzikális

előadásra is törekedett. A zongoristák közül Lehoczky Tamás, Molnár Petronella, Nagy Katalin, Kátai Andrea és Faragó Sándor nevét emeljük ki. A harmonikások közül Sári József, Czikora Tibor, Lehoczky András és Furák Erzsébet tünettek ki biztos és muzikális előadásukkal, bebizonyítva, hogy ez a sokak által könyvnyű zenére ítélt hangszer alkalmas a klasszikus nagy mesterek műveinek előadására.

A műsor utolsó számaként a munkaközösség harmonikazenekara Schubert Katonaindulóját adta elő dr. Kiss Ernő tanár feldolgozásában és vezetésével. A termet zsűfoglalás megtöltő hallgatóság vastappsal jutalmazta a lendületes, hangulatos produkciót.

Belle Ferenc

„Éneklő ifjúság” — általános iskolások hangversenye

Közel három évtizede, hogy évről évre megrendezik a szegedi általános és középiskolák kórusainak „Éneklő ifjúság”-hangversenyét. Az egyes iskolák ezúttal nagyobb lehetőséget kaptak tudásuk bemutatására. A több kóruszszámmal szereplő énekkarok koncertjeit három részben rendezik meg.

Tegnap délután a Móra Ferenc Művelődési Otthonban 8 általános iskola kórusát hallottuk. A Rókusi általános iskola ének-zenei tagozatának „kicsinyek kórusa” és teljes gárdája Strohner József és Kalmár Ferencné vezetésével — kiemelkedett a mezőnyből precízen kidolgozott, muzikális produkcióival. A Gera Sándor iskola úttörői kisé megilletődöttek voltak, így Papp Tibornának bizony nehéz volt a zongorával összhangba hoznia énekeiket. Ugyancsak a „zongorás” szám okozott problémát a dr. Hofszang Józsefné által dirigált petőfitelapi I. számú általános iskola énekkarának is. A Szilléri sugárútiak — Visnyei Györgyné vezetésével — korrekt énekléssel mutatkoztak be, a gedő általános iskolások pedig tömör tónussal, szép artikulációval. Öket Meszlényi Lászlóné vezényelte. Volt fantázia a Zalka Máté iskolások produkciójában is, bár dr. Oláh Miklósnának nehéz dolga volt a többször bizonytalanodó szólamokkal. Általában az volt a véleményünk, hogy azok az énekkarok nyújtottak legegyszerűsebb teljesítményt, melyek nem vállalkoztak erőiket meghaladó feladatokra.

N. I.

Kevés bor, kevés ígéret

Rossz volt a termés — Importtal is segítenek a borellátás gondjain

Aki a napokban Szegeden borra szomjazott, bizony kiszáradt torokkal járhatta végig az üzleteket, mert kedvére valót nehezen talált. Egyes boltokban ajánlgatták ugyan az almabort, a 44 forintos Wermuthot, a szőlővörös Szegedi vöröst is akadt. A jóízű pecsenyeborokat hiába keresték a vásárlók. Mi ennek az oka, erre kerestünk választ a Szeged m. j. városi tanács kereskedelmi osztályán. A borproblémáról Farsang Lászlónétól, a kereskedelmi osztály vezetőjétől kaptunk felvilágosítást.

— A múlt évi rossz szőlőtermés „eredménye” a jelenlegi borhiány. Ezt mutatják a számok is, hiszen 1965 első negyedében Szegeden 4 ezer 500 hektoliter bor került forgalomba, ez év első negyedében pedig csak 3 ezer 600 hektoliter bort kaptak a szegedi üzletek. Ez mintegy 20 százalékkal kevesebb az előző évi kereténél. Persze a vásárlókat ezek a számok nem elégítik ki, bort szeretnének. S ez különösen indokolt most a két kettős ünnep előtt. A Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat jár is a

nyakunkra borért, de mi sem tudunk többet adni, mint amennyi van. Nemrégiben volt egy országos értekezlet, ahol a belkereskedelmi miniszter 50 ezer hektó import bort érkezést ígért ebből Szegednek is jut majd. Már is érkezett kisebb mennyiségben albán malaga.

A Csongrád Vidéki Állami Pincegazdasághoz érkeznek közvetlenül a megrendelések, s talán itt tudunk a legbiztosabb képet kapni, mi a helyzet a borellátással.

— Igen gyenge volt a múlt évi termés, 300 ezer mázsa szőlő felvásárlása szerepelt a tervünkben — mondja Gyurics Róza, az áruforgalmi osztály vezetője. Ebből csak 50 ezer mázsa került hozzánk, a tervezett mennyiség egyharmada. És sajnos ebből tudunk csak gazdálkodni. Mindenesetre mindent megpróbálunk, hogy az ünnepekre jóízű bort is kapjanak a szegediek. Korábbi szőlő palackozó üzemünkben naponta 50 ezer üveg bort palackozunk s ezek kiszállítását április első napjaiban kezdjük meg. Palackozott bor több lesz, a hordóssal rosszabbul állunk.

Végső akkordok

A bélyegzője csak ennyit árul el: Városi Somogyi Könyvtár. Könyvtárosképző szaktanfolyam. Telefon: 32-73. Postafiók 441. Hevesi József tanulmányi felelős, a könyvtár igazgatóhelyettese már sokkal többet mondott el róla. Kevesen tudják, hogy a Somogyi Könyvtár falai között nemcsak kölcsönző- és olvasóterem van, hanem iskola is működik. Középfokú könyvtárosképző tanfolyam. Nem régóta és már nem is sokáig.

Jövőre megszűnik

Tudott dolog, hogy a felszabadulás után indult meg Magyarországon intézményesen is a könyvtárosképzés; 1950-től egyetemi szinten.

Viszont a könyvtárhálózat rohamos növekedésével az úgynevezett középkáderek képzése is szükségessé vált, így 1957-től már megyénként is szerveztek tanfolyamokat. 1960-ban azután Budapest mellett az ország öt nagyobb városában — Pécsen, Debrecenben, Miskolcon, Győrött és Szegeden — tankönyvtárakat indítottak, ahol az érettségivel rendelkező könyvtárosok szakmai képzése folyt. A szegedi tanfolyam létezésének első dátuma tehát 1960, s ebben még nem lenne semmi különlegesség. Csak hogy tudjuk az utolsót is: 1967. Vagyis jövőre megszűnik. Három éve ugyanis már a szombathelyi és debreceni tanítóképző profiljához tartozik a szervezett népművelő- és könyvtárosképzés, s így ezek a vidéki tankönyvtárak az utolsó évfolyamok kibocsátása után megszűnnek.

Az „utolsó előtti” emberek

Vagyis jövőre, amikor az öt féléves kurzusból álló tanfolyam „utolsó fecskéi” is leteszik a képesítő vizsgát. Ezekben a napokban még az utolsó előttié a szó, azé a 37 könyvtárosé, akik Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megye tanácsai, szervezetei, vagy különböző intézeti könyvtáraiban dolgoznak, s most a Somogyi Könyvtár folyosóin készülnek a képesítóra. A fényképes, fekete kötésű indexek tanúsága szerint ideológiai politikai tárgyak, könyvtár-tan, könyvismeret, feldolgo-

zó munka (kartotékok készítése, osztályozása stb.), magyar és világirodalom, egy idegen nyelv, valamint gépírás szerepel a tananyagban. A képesítőn azonban csak három tárgyból — filozófia, könyvtáran és könyvismeret — tesznek szóbeli vizsgát. Negyedik jegyként a benyújtott képesítő dolgozat osztályzata kerül a bizonyítványokba, mely — idénzünk belőle — „középfokú könyvtárosi szakképesítéshez kötött munkakörök betöltésére jogosít”.

Míg a vizsga megkezdődik

— Nem negyvenéves korba való izgalmak ezek — jegyzi meg Palotás Gyuláné némi szarkazmussal, míg a vizsgáztató szaktanár, Borsányi Elvira kirakja az asztalra a tételeket. Havasi Zoltán elnök mosolyog ezen, hiszen állítása szerint a mostani könyvtár-tanfolyga egyáltalán nem nehéz. S ha már ő is azt mondja... Palotásnénak egyébként sincs oka túlzott idegességre, hiszen nagyon szép dolgot adott be. Ezek a képesítő dolgozatok különben igen színvonalasak. A hódmezővásárhelyi dr. Mónus Ferencné A gyermek irodalmi érdeklődésének vizsgálata című, fényképekkel illusztrált munkáját és Ele-

Képesítő a könyvtárosképző tanfolyamon

zsánszki Mihálynak a békéscsabai megyei könyvtár régi könyveiről készített összeállítását akár nyomdába is lehetne adni. Ezalatt kinn a folyosón kézzel kézre járnak a jegyzetek — pontosan úgy, mint mindig ilyenkor. Ábrahám Sándorné Kecskemétriől saját költségén utazott ezért az izgalomért. Mivel könyvesboltban dolgozik, neki nincs közvetlen szüksége erre a tanfolyamra, csupán saját szorgalmából végzte idáig is. A titok nyitja — könyvtárba szeretne kerülni. Papp Katalin állítólag kettessel is megelégedne, ha azt rögtön beírják. Bann a szobában közben megkezdődik a „számadás”. Nagy Júlia hátradől a széken:

— Első tétel a helyismereti gyűjtemény (torokköszörlés). A helyismereti gyűjtemény...

Nikolényi István

Alapozás üveggel

A Szovjetunióban új elektrokémiai eljárást alkalmaznak a bizonytalan talajon álló épületek megszilárdítására. A földbe öt csövet fúrnak le: az első és az utolsó a negatív, a második és a negyedik a pozitív elektróda szerepét játssza. A középső

Mérlegjavító beruházások a vegyiparban

Számos vegyipari vállalat kapott az idén évi beruházási keretén felül kisebb-nagyobb összegeket olyan beruházásra, amellyel gyorsan, hatékonyan növelheti exporttermelését. A vegyiparban 1966-ban összesen 150 millió forintot fektetnek be úgynevezett fizetési mérleg javító beruházásokba.

A gyógyszeripar körülbelül 40 millió forintot kapott. A Chinoin Gyógyszerárugyár a Corontin és No-Spa göröcsoldó készítmények kiegészítő kapacitását bővíti, ezenkívül az Oxacillin, a Metacillin antibiotikumok előállítását is bőveli belföldi gépekkel. A Kőbányai Gyógyszerárugyár a Prednisonon hormonkészítményből állít majd elő többet a külön beruházás révén, az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár pedig az Alfa-metil-dopa nevű készítménynek gyártását fejleszti. A Magyar Viscosa-gyár nemrég elkészült danulon-selyem műszálüzemének kapacitását további 500 tonnával bővíti.

Munkásvédelem és felelősség

A közelműtben jelent meg egy írásom „A munkásvédelem közös érdek” címmel, amely lényegében két év tapasztalatai alapján vonta le a következtetéseket az üzemi balesetokról. A következtetések alapjául szolgáló ténymegállapítás szerint 1963—64-ben az üzemi balesetek 89 százaléka a dolgozók hibájából következett be. Ez így is van, de csak egy olyan igényről fellelő statisztika szerint, amely nem kívánt — minthogy nem is volt feladata — a részletekbe menni.

A fenti 89 százalék részletelemzése a balesetek közvetett okainak feltárásához, a vállalatok közrehatásának megállapításához vezet el bennünket.

A munkát végző dolgozót az egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtésével lehet hathatósan védeni az üzemi balesetektől szemben. E feltételek megteremtése minden munkát végző jogszabályban előírt kötelezettsége. E kötelezettség teljesítése számos műszaki, egészségügyi, szervezési és fegyverkezési intézkedést igényel. Ez azonban csak anynyiban jogi kérdés, amennyiben az intézkedések elmulasztása egyben jogszabályban előírt kötelezettséget is sért, s ezért a mulasztókat felelősségre lehet és kell vonni.

A munkásvédelem fő területe — a rendelkezésre bocsátott anyagi és pénzeszközök felhasználásával — a vállalat, üzem, amely az önálló elszámolás rendszerében végzi munkáját. A vállalatnak az egészséges és biztonságos munkavégzés kialakítása érdekében kettős feladata van: meg kell teremteni a biztonságos munkavégzés tárgyi, illetőleg személyi feltételeit. E feltételek megteremtésének elmulasztása, vagy nem kielégítő teljesítése döntő szerepet játszik az üzemi balesetek bekövetkezésében még akkor is, ha a felszínen a baleset szenvedett dolgozó szerepel hibásként.

A tárgyi feltételek — a termelőeszközök adott színvonalának megfelelően — általában adottak (bár ezen a téren sincs minden rendben). Ez azzal magyarázható, hogy az állam az új üzemek, gé-

pek, berendezések stb. kivitelezését és üzembe helyezését csak akkor engedélyezi, ha azok a munkásvédelem követelményének mindenben megfelelnek. Hasonló a gyakorlat az üzemek rekonstrukciója, új gyártmányok és technológiai eljárások bevezetése esetén is. Azokban az üzemekben — általában régi építésű és felszerelésű gyárakban — ahol konstrukciós okok miatt a veszélyforrások teljesen nem küszöbölhetők ki, védőberendezések felszerelésével és védőeszközök beszerzésével az optimális biztonságos munkafeltételek kialakítását biztosítja államunk.

A fentiekben vázolt tárgyi előfeltételek körében hol jelentkezik a vállalatok közrehatása az üzemi balesetek bekövetkezésénél? Egyrészt a vállalati óvrendszabályok korszerűtlenségében, másrészt a szabályok megsértésének elhárításában és ismeretük hiányában, valamint a formális és alacsony színvonalú munkavédelmi oktatásban, a munkahelyeken uralkodó rendellenességben és fegyverkezatlenségben.

Számos munkahelyi vezető egy-egy bekövetkezett baleset után a nagyobb összeget igénylő beruházások fedezethiányában jelöli meg a baleset okát, de nem tesz semmit annak érdekében, hogy minimális ráfordítással, vagy anélkül biztonságosabbá tegye a termelést. Így pl. a házilag elkészíthető rácsok előállítás és felszerelése, a kijelölt utakon való közlekedés betartásának biztosítása, a védőöltözetek és eszközök rendeltetésszerű használatának szigorítása, a hulladékanyag szakszerű tárolása minden különösebb beruházás nélkül megvalósítható. A csak példaszerűen említett vizsszasságok számos esetben vezettek balesethez, pedig könnyű felismerni, hogy azok rendezett körülmények között elkerülhetők lehetnek volna. A munkahelyi vezetők (elsősorban a művezetők) engedékenység, felületessége döntő szerepet játszik az üzemi balesetek bekövetkezésében. Ilyen megfogalmazásban itélve meg a dolgozók és a munkáltatók közrehatását az üzemi balesetek

bekövetkezésében, a 89 százalék enyhén szólva túlzás. Túlzás, mert a balesetek jelentős része mögött megtalálható és jogilag értékelhető a munkaköri kötelezettségüket megszegő vezetők magatartása.

A személyi feltételek körében általában ott jelentkezik a probléma, hogy az előzetes orvosi vizsgálat általában vizsgálja az alkalmasságot, s nem a dolgozó által betöltendő munkakör követelményeiből kiindulva bírálja el a jelentkező alkalmasságát. Pedig az egyes munkakörök eltérő jellege, a szellemi és fizikai igénybevétel eltérő formája, a várható megterhelés kisebb vagy nagyobb foka alaposabb vizsgálatot és megalapozottabb szakvéleményt igényel. A dolgozók koruknál fogva a munkában eltöltött évek következtében nem tudnak az ártalom és a baleset bekövetkezésének veszélye nélkül megfelelni azoknak a feltételeknek, amelyeknek korábban megfeleltek. Megengedhetetlen, hogy az időszakos orvosi vizsgálat elmulasztása következtében alkalmatlanságukra az üzemi baleset hívja fel a figyelmet.

Nem egyértelműen értelmezett probléma a szakképzettség, mint alkalmazási feltétel sem. Itt a szakképesítést igazoló végzettséget nem lehet egyedül és kizárólagos feltételnek tekinteni, bár az is fontos. A képzettséget bizonyító igazolás mellett meg kell győződni arról, hogy amögött valóban megvan-e a veszélytelen munkavégzéshez megkívánt elméleti és gyakorlati tudás. A szakma gyakorlati fogásainak ismerete nemcsak eredményesebbé, de biztonságossá is teszi a munkavégzést.

A fent elmondottakkal a korábban levont következtetések és tanulságok jelentősen bővülnek. Legfontosabb azonban annak a megállapítása, hogy egy-egy baleset követően a kivizsgálás során keressük meg, és közrehatásuk arányában vonjuk felelősségre azokat is, akiknek ha közvetve is, de részük van az üzemi balesetek bekövetkezésében.

Dr. Siklós Sándor